

POLITICA
antifraudă și anticorupție
a IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească

I. SCOPUL POLITICII

1. Politica antifraudă și anticorupție a IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească (în continuare IMSP CNAMUP) este elaborată pentru a consolida controlul intern managerial ale instituției, pentru a preveni, identifica și combate orice acte de corupție sau fraudă în cadrul activităților instituționale.
2. Scopul principal al politicii constă în asigurarea unui mediu instituțional intern care să defavorizează în mod activ orice formă de fraudă și corupție, prin implementarea unor mecanisme eficiente de prevenire și control. Totodată, politica încurajează raportarea activă a oricăror astfel de fapte și facilitarea informării instituțiilor abilitate, responsabile cu investigarea, sancționarea și tragerea la răspundere a celor implicați.

II. DOMENIUL DE APLICARE

3. Prezenta politică se aplică asupra tuturor fraudelor sau suspiciunilor de fraudă, acte de corupție care implică angajații IMSP CNAMUP, inclusiv în raport cu alte instituții publice, operatori economici, și/sau alte părți, cu relații de natură financiară și/sau nonfinanciară.
4. Fiecare angajat are responsabilitatea de a respecta normele privind prevenirea și combaterea fraudei și corupției în activitatea lor profesională.
5. Domeniul de aplicare include toate procesele decizionale, operaționale, precum și alte activități cu risc de fraudă sau corupție.

III. TERMENI ȘI DEFINIȚII

6. *corupție* – utilizare a funcției, contrar legii, în interes privat, în cadrul entităților publice sau private, în mod direct de către deținătorul funcției sau indirect de către intermediari, cu interes privat propriu pentru deținătorul funcției sau pentru alte persoane;
7. *fraudă* – act intenționat comis de una sau mai multe persoane din cadrul conducerii, angajaților ori unor terțe părți, caracterizat prin:
 - manipularea, falsificarea sau modificarea înregistrărilor ori documentelor;
 - alocarea necorespunzătoare a activelor;
 - eliminarea sau omiterea efectelor tranzacțiilor din înregistrări sau documente;
 - aplicarea greșită a politicilor contabile, etc.în scopul obținerii de mijloace bănești, bunuri/valori sau servicii ori al eschivării de la efectuarea plăților, pentru asigurarea unui avantaj injust sau ilegal, personal ori în afaceri.
8. *factor de risc* – circumstanță de orice gen care permite, încurajează, provoacă apariția manifestărilor de corupție în cadrul entității publice sau care le perpetuează;
9. *risc de fraudă și corupție* – probabilitate de producere a unei fraude sau manifestări de corupție prin care este afectată realizarea obiectivelor instituției publice;
10. *triunghi al fraudei* - o combinație din 3 elemente bine definite care generează producerea fraudei. Acestea sunt:
 - *Motivația sau presiunea* - evenimente care au loc în cadrul entității publice sau în viața unei persoane. Sub presiunea de fraudă necesitățile personale devin mai presus decât etica profesională și necesitățile instituției publice. Stimulentul, de regulă, apare dintr-o

necesitate financiară semnificativă sau dintr-o problemă, dorința de a ajunge într-o poziție mai avansată în entitatea publică sau de a atinge un standard mai înalt de viață.

- *Oportunitatea* - elementul asupra căruia persoana are în mod evident controlul. O activitate nesupravegheată corespunzător va determina ușor posibilitatea fraudei. Oportunitatea este creată de activitățile de control insuficiente.
- *Conștientizarea sau justificarea* - este o decizie conștientă a unei persoane de a-și plasa necesitățile personale mai presus decât necesitățile altor persoane și/sau ale instituției publice și de a justifica decizia respectivă, în mare parte, pentru sine însuși. Conștientizarea consecințelor fraudei este caracterizată la mod general de elementul de anormalitate (contrar regulilor stabilite).

IV. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE

11. Conducerea IMSP CNAMUP promovează o politică de toleranță zero în legătură cu fraudă și corupția și mobilizează tot personalul instituției să acționeze, în permanență, onest, cu integritate și demnitate, să protejeze toate resursele încredințate, să nu facă abuz de poziția ocupată.
12. Politica și cultura antifraudă și anticorupție este promovată de către conducerea instituției, prin următoarele:
 - a. investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă/suspiciune de fraudă, dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
 - b. luarea în considerare dacă au existat erori de supraveghere (control) și aplicarea măsurilor disciplinare responsabililor de comiterea erorii care a condiționat fraudă;
 - c. întreprinderea măsurilor pentru recuperarea oricăror pierderi rezultate din fraudă, inclusiv, printr-o acțiune civilă, în cazul constatării faptelor de fraudă;
 - d. asigurarea transparenței politicii antifraudă și anticorupție, cu plasarea acesteia pe pagina Web internă a IMSP CNAMUP, cu acces nerestricționat pentru toți utilizatorii;
 - e. raportarea imediată a cazurilor de fraudă/suspiciuni de fraudă, în sensul prezentei politici, conducerii IMSP CNAMUP , utilizând tot spectrul de canale de comunicare.

V. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR/SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ

13. Detectarea fraudelor, corupției se realizează prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi: lădița poștală, audiență, scrisori, telefonul de încredere, poșta electronică, controale, inspecții, etc.
14. Toate sursele de informare trebuie să fie accesibile atât pentru angajații IMSP CNAMUP cât și de persoanele din exterior, care au motive să sesizeze suspiciuni de fraudă.
15. Orice fraudă, manifestare de corupție care este detectată sau suspectată trebuie să fie raportată imediat conducerii IMSP CNAMUP. În cazul în care vor exista argumente temeinice și probe, conducerea va dispune inițierea procesului de investigare a fraudei, corupției.
16. În vederea inițierii procesului de investigare, se instituie un grup de investigare a fraudei, corupției. Componenta nominală a grupului de lucru pentru investigații se stabilesc prin ordinul directorului IMSP CNAMUP.
17. În scopul aplicării eficiente a politicii și facilitării procesului de investigare, personalul institutiei este încurajat să semnaleze fraude/suspiciuni de fraudă, dacă dispun de astfel de informații. Mesajele - semnal cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă vor fi transmise prin e-mail sau secretariatul IMSP CNAMUP.
18. Angajatul ce a semnalat o fraudă/suspiciune de fraudă, manifestare de corupție, trebuie să raporteze informația exactă, cu referințe detaliate cum ar fi: persoana(ele) implicată(e); fraudă/suspiciunea de fraudă, corupție comisă/posibilă de a fi comisă, locul/timpul, alte informații utile.

19. Rezultatele investigației vor fi raportate directorului IMSP CNAMUP de către președintele grupului de lucru de investigație printr-un raport semnat de către toți membrii.
20. Deciziile cu privire la aplicarea corespunzătoare a legislației în vigoare sau sesizarea organelor de urmărire penală vor fi luate de către directorul IMSP CNAMUP cu asistența subdivizinii juridice.
21. Subdiviziunea juridică va monitoriza examinarea materialelor remise, desfășurarea urmăririi penale demarate și deciziile adoptate de organele de drept.

VI. CONFIDENȚIALITATE

42. Confidențialitatea informației aferentă actelor frauduloase raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspectate, dar ulterior găsite nevinovate.
43. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă vor fi tratate în mod confidențial.
44. Rezultatele investigației nu vor fi divulgate sau discutate cu persoanele ce nu dispun de competență.

VII. RESPONSABILITĂȚI

45. Conducerea instituției este responsabilă de stabilirea și menținerea unui sistem de management financiar și control eficient, pentru asigurarea conformității cu legislația și reglementările în baza cărora să prevină fraudă/corupția.
46. Sarcina conducerii IMSP CNAMUP este de a elabora și implementa măsuri eficiente de prevenire a acțiunilor sau omisiunilor ce pot prejudicia interesele instituției, ori pot permite încălcarea legilor și regulamentelor și de a pune în aplicare proceduri adecvate pentru:
 - elaborarea, promovarea și monitorizarea conformității cu legislația, reglementările, politicile, procedurile și alte instrucțiuni și atribuții de conducere financiară și administrativă;
 - elaborarea și implementarea strategiilor pentru prevenirea și detectarea cazurilor de fraudă/corupție;
 - implementarea și testarea măsurilor de control pentru prevenirea și detectarea fraudelor;
 - raportarea corespunzătoare a fraudelor/suspiciunilor de fraudă în cazul în care acestea au avut sau pot să aibă loc.
47. Personalul de toate nivelurile, este obligat să asigure protejarea activelor, utilizarea rațională și eficientă a resurselor, protejarea și menținerea reputației instituției.
48. În cazul în care angajatul a primit sau i s-a oferit de la terțe părți cadouri sau beneficii de orice natură și oferirea/acordarea lor este legată în mod direct sau indirect de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, acesta este obligat să informeze operativ conducerea, considerând prevederile Codului de etică și deontologie.
49. În contextul politicii antifraudă și anticorupție, rolul subdiviziunii de audit financiar este de a:
 - a. contribui la descurajarea și prevenirea fraudei, corupției prin examinarea și evaluarea, în cadrul misiunilor de audit, a eficacității controlului intern;
 - b. asista conducerea în procesul de depistare a fraudelor / suspiciunilor de fraudă, corupție, cu excepția activității în cadrul Grupului de investigare a fraudelor;
 - c. ține evidența fraudelor, manifestărilor de corupție raportate și confirmate la nivelul instituției.

I. DISPOZIȚII FINALE

50. Direcția juridică și Servicul control intern managerial este investit cu dreptul de revizuire și înaintare a propunerilor de a actualiza, la necesitate, a prevederilor prezentei Politici.
51. Prezenta Politică nu substituie legislația în vigoare în domeniul antifraudă și anticorupție.

RISCURILE DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE
(listă non-exhaustivă)

- Aplicarea neconformă a cadrului normativ în procedurile de achiziții publice;
- Realizarea atacurilor cibernetice din exterior cu scopul de a afecta disponibilitatea serviciilor informaționale ale entității sau scurgerii/manipulării datelor acestora;
- Manipularea sistemelor informatice, inclusiv, introducerea, modificarea sau eliminarea neautorizată, dar intenționată a datelor informatice;
- Manipularea datelor și/sau a documentelor financiare și contabile (documentele deviază de la formatul standard; conținutul acestora este dubios; circumstanțele în care au fost întocmite documentele creează suspiciuni; inconsecvența datelor din documente și informațiilor disponibile);
- Evitarea și / sau manipularea măsurilor de securitate, inclusiv divulgarea informației confidențiale și de proprietate;
- Plăți - nejustificate/nefonde;
- Fals și falsificarea în înscrisurile contabile, inclusiv, lipsă de decență, în manipularea sau raportarea de mijloace financiare (discrepanțe în înregistrările contabile, probe conflictuale sau lipsă, procese necorespunzătoare aferente bugetului);
- Facturi false ale agenților economici fictivi. Plata dublă a facturilor;
- Furtul de informații relevante, deturnarea de fonduri, de bunuri sau alte active;
- Abuz de bunuri sociale, echipamente și mobilier, inclusiv de hardware (utilizarea neautorizată a activelor; echipament supus utilizării personale sau în afara programului, cum ar fi telefoane celulare, camere digitale, computere, vehicule, instrumente; active fizice susceptibile uzului personal sau redirectionării: clădiri nefolosite sau izolate, terenuri libere, echipament învechit, active abandonate);
- Falsificarea și manipularea contractelor încheiate (achiziții nejustificate dintr-o singură sursă; prețuri excesive nejustificate; produse achiziționate în număr excesiv; acceptarea calității scăzute și întârzierea/lipsa livrărilor; modificări nedocumentate/frecvente ale contractelor care conduc la majorarea valorii acestora; responsabilul pentru contractare nu depune/nu completează declarația de confidențialitate și imparțialitate; fragmentarea achizițiilor; combinarea contractelor);
- Corupția cu clienții, înțelegeri secrete între personal și furnizorii de bunuri și servicii, acceptarea de la diverși beneficiari de servicii publice a beneficiilor nemeritate;
- Conflictul de interese (nedeplinirea/necompletarea declarației privind conflictele de interese; favorizarea inexplicabilă a unor contractanți; exercitarea unor funcții de conducere de una și aceeași persoană sau de rudele acesteia);
- Favoritism și trafic de influență;
- Ascunderea lipsurilor/pierderilor, sau altor informații importante, prin manipulare cu date/informații/documente/active/ conturi;
- Șantaj sau constrângeri pentru luarea unor decizii utilizând poziția deținută;
- Discreditarea imaginii entității, sau a unor funcții concrete din cadrul entității prin divulgarea unor informații neautorizate.

ELEMENTE DE PREVENIRE A FRAUDEI ȘI CORUPȚIEI

(listă non-exhaustivă)

- Implementarea și dezvoltarea unui sistem eficace de control intern;
- Implementarea procedurilor de control adecvate proceselor, inclusiv utilizarea principiului „4 ochi”;
- Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale utilizând controale de acces, monitorizare video, dulapuri și safeuri;
- Securizarea accesului la sisteme informaționale;
- Instituirea unui sistem de recrutare a personalului - obiectiv și just;
- Promovarea principiilor de conduită etică, afirmarea valorilor, formalizarea regulilor asupra comportamentelor;
- Orientarea noilor angajați și educarea continuă a întregului personal cu privire la codul de conduită, politica existentă în domeniul riscurilor de fraudă;
- Segregarea sarcinilor și consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore;
- Asigurarea transparenței în organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziții publice;
- Aplicarea sistemelor de sancționare și de comunicare operativă asupra tuturor fraudelor comise; Analiza impactului fraudelor asupra raportării;
- Declararea conflictelor de interes, etc.

INDICATORI DE FRAUDĂ

Această listă prezintă exemple de indicatori de fraudă și nu este o lista completă. Apariția acestor indicatori nu înseamnă că există o fraudă, ci doar că ar exista condiții pentru apariția fraudei.

Indicatori de fraudă cu privire la personal

1. Deficiențe în procedura de recrutare și verificare a noilor angajați.
2. Reținerea managementului în a sesiza și acționa împotriva activităților ilegale.
3. Comportamentul neobișnuit al angajaților: refuzul de a lua concediu, sau lipsa concediilor pe parcursul perioadelor îndelungate; lucru excesiv supraprogram; refuzul de promovare sau de transfer la o altă poziție/funcție.
4. Schimbare bruscă în stilul de viață sau stilul de viață costisitor al unui angajat (mașini luxoase, călătorii, etc.).
5. Probleme personale (alcool, jocurile de noroc, drogurile, datoriile, etc.).

Raportare frauduloasă

6. Neconcordanța elementelor bazei electronice de date și a datelor incluse în rapoartele financiare.
7. Tergiversarea neexplicabilă a procesului de emitere și/sau publicare a rapoartelor anuale.
8. Verificarea rapoartelor de la momentul elaborării până la emitere/publicare de una și aceeași persoană.
9. Lipsa unor devieri sau existența unor devieri semnificative comparativ cu datele perioadelor anterioare de raportare.
10. O atenție redusă acordată aspectelor actelor normative în vigoare legate de raportare.

Indicatori de fraudă cu privire la achiziții

11. Selectarea acelorași furnizori sau solicitarea ofertelor de la aceeași potențialii furnizori.
12. Există un decalaj semnificativ între oferta câștigătoare și celelalte oferte.
13. Lipsa unei monitorizări adecvate a performanțelor contractului (fără un control adecvat sau prin intermediul unei înțelegeri secrete, contractanții pot fi plătiți în exces comparativ cu munca/bunurile prestate).
14. Aceeași persoană împuternicită de a efectua comanda și de a primi bunurile sau serviciile (persoana care controlează ambele funcții de efectuare a comenzilor și de primire poate crea situații de deturnare a bunurilor sau serviciilor în interese personale sau autorizarea unor livrări „fantome”, incomplete sau tehnic inferioare contra unor sume de bani sau favoruri din partea contractantului).
15. Plângerile frecvente din partea utilizatorilor de bunuri sau servicii (aceste plângeri frecvente în legătură cu bunurile sau serviciile livrate în baza unui contract pot indica că contractorii oferă ceva inferior decât ceea ce se plătește. Cauza poate fi un contract inadecvat, administrare incorectă a contractului sau chiar și fraudă care include atât contractanți cât și angajați).
16. Legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune etc.
17. Traficul de influență în: selecția părtinitoare, de exemplu achizițiile nejustificate dintr-o singură sursă (pot exista mai multe contracte atribuite sub plafonul pentru achiziții publice, prețurile excesive nejustificate, produsele achiziționate în număr excesiv, acceptarea calității scăzute și întârzierea sau inexistenta livrărilor).
18. Diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor.

19. Creștere anormală a consumului de bunuri (poate indica la faptul că bunurile ar putea fi deturnate pentru uzul personal sau vândute).
20. Multiple modificări a condițiilor contractuale.

Indicatori de fraudă aferent anomaliilor din contabilitate

21. Niveluri joase de autorizare a documentelor contabile.
22. Lipsa inventarierii patrimoniului, sau diferențe inexplicabile între rezultatele inventarierii și înregistrările contabile.
23. Tranzacții neînregistrate, înregistrări pierdute sau înregistrări contabile fără documente confirmative.
24. Explicații nepotrivite despre pierderi și despre creanțele neîncasate.
25. Înregistrări contabile dubioase făcute la sfârșit sau aproape la sfârșitul perioadei de raportare, sau stornarea înregistrărilor contabile la început de perioadă.
26. Aplicarea greșită, în mod intenționat, a politicilor contabile în vederea prezentării unor situații financiare care să inducă în eroare utilizatorii acestora.

Indicatori de fraudă aferent sistemului de control intern

27. Lipsa, insuficiența sau ineficiența reglementărilor în domeniu.
28. Control intern tolerant, ineficace sau inexistent.
29. Dezinteresul în conformarea cu regulile de control intern și în special cu separarea funcțiilor.
30. Lipsa unei fluctuații normale a personalului (atât fluctuațiile exagerate de personal cât și lipsa fluctuației personalului pot indica la faptul unor activități frauduloase).
31. Ajustarea/corectarea frecventă a înregistrărilor operaționale sau contabile (indică insuficiența sau ineficiența procedurilor de control aplicate până la înregistrare, pot exista și activități frauduloase).
32. Existența cazurilor în care persoanele de la nivel ierarhic inferior preia responsabilitățile unor de la nivelul ierarhic superior neavând împuternicire scrisă în acest sens.
33. Ignorarea permanentă a recomandărilor de corectare a neajunsurilor importante ale controlului intern, în cazul în care astfel de corecții sunt relevante.
34. Un număr semnificativ de modificări în sistemul informatic, care nu sunt documentate/aprobate/testate.